

SEEMANŮV DENÍK IV.

TŘETÍ OFICIÁLNĚ ČERNOBÍLÝ ZPRAVODAJ FESTIVALU THEATRUM KUKS

24. SRPNA 2019 | CTNOSTI A NEŘESTI

VITAELOG ŠÉFREDAKTORŮV

GENIUS LOCI | PUK

Vážený a milý, ctnostný i neřestný čtenáři,
rok tento již od chvil prvních avizováno bylo, že redakce, zprvu šestičlenná, bude se v průběhu festivalu tenčiti, neb hlasu povinností všelikých vzpírati se nelze. Tak v sobotní den ten nejskvostnější, kdy ponejvíc theatra et musica událo se, mělo jen tré mušketýrů posledních s pérem k písáctví festivalovému povoláno zbýti. Leč *Homo putat, Deus militat*. Za slunce východu pozbyli jsme náhle šéfa toho z nejskvělejších, jenž nyní v hospitálu zcela jiném prodlévá, a my, dvě siroty bezradné, jen modliteb vřelých k uzdravení mu posílati můžem.

Pročež prosíme čtenáře vzácného, by shovívav zůstal k plátku Seemanovu, že ač už podoba a forma jeho po tři léta brousila se těžce, dnes pouze ve dvou, a bez grafické zručnosti a sazečské zkušenosti páně Lukášovy, tvář zpravodaje našeho z nutnosti uskromní se po stránce grafické i obsahové. Též lkáme a litujeme, že není v silách našich reflektovati vše, co zmínku poctivou by zasloužilo, jmenovitě výstupy workshopů a dílen Kukských, ni *Pohádku vlakovou* divadla DNO, ni Dračího *Fausta* z hodin podvečerních, ni Briedlův *Deník zloděje* divadla Masopust zvaného. Nemůžeme tentokrát než díla ta zmíniti a omluvu pokornou vyznati tvůrcům těm.

Tedy díky, milý čtenáři, že přesto věren zůstáváš, přej nám myslí bystré a WiFiny stabilní a šéfovi našemu milému nic než uzdravení nejhladší a nejdřívější, by co nejdřív se z útrap svých vyzkřísití zpět mohl!

MANŽELÉ KREŠLOVI: „JE TO TRADICE“

ZPOVĚDNICE | PUK

Dnes přinášíme rozhovor poněkud netradiční. Představujeme nejvěrnější návštěvníky festivalu THEATRUM KUKS, pana Milana a paní Hanu Krešlovy. Neradi by byli považováni za staromilce a ve středu 21. srpna jejich vlastními slovy: „bobužel nemohli být přítomni, protože museli do Prahy na demonstraci“.

Vzpomínáte na vaši první návštěvu festivalu?

M: Přijeli jsme sem na nultý ročník, na tom jsme se onehdá shodli s panem profesorem Bohadlem. Nějak náhodou, už vám nepovím, jak jsme se k tomu dostali. Kuks jsme věděli, že existuje, ale o festivalu nic. Přijeli jsme jednou, že to zkusíme a bylo to bezva. Tak jsme si za rok říkali, že to zase zkusíme, další rok na dva dny, a postupně jsme se tu začali různě ubytovávat, U Zlatého slunce a ve Šporkově mlýně, a najednou koukáme, že jsme tu poštěstě.

Takže nejste rodáci z Kuksu?

M: Ne, jsme Pražáci, není to tak daleko sem zajet. Nám se stala hezká tradice, že na Boží hod 25. prosince jsme jeli z Prahy do betléma, kde jaroměřský sbor zpíval koledy a sraz byl v Kuksu. Z toho se stala naše první Kukská tradice, festival je druhá. Tehdy jako mladí lidé jsme odsud k betlému chodili pěšky. Později jsme dost poznali i okolí, protože jsme tu začali zůstat i na tři dny. Teď sem jezdíme autem, letos jsme ubytováni v Choustníkově hradišti, tady už bývá plno. Voláme tam v květnu, abychom měli jistotu, že bude místo. Tehdy jsme tu byli jen na den, ono to taky bylo kratší. Máme víc takových tradic, některé ne patnáct, ale i padesát let, to už je povinnost, to se zahrne v kalendáři na roky dopředu.

Za čím sem nejvíc jezdíte? Hudba, divadlo, víno...?

H: Tak celkově, za atmosférou. Jednak je to krásné místo, teď obzvlášť, dřív za bolševika to tu bylo zdevastované. A jednak kolem pana profesora Bohadla a celé jeho rodiny jsou skvělí lidé, moc je to baví, a to pak člověka taky baví. Je to spontánní, ne jako Národní divadlo, tam máte občas pocit, že si odskočili od pračky zahrát, dostanou plat a zas rychle domů.

M: Na těchto akcích bývá kolektiv lidí, kteří jsou milí, nejsou naštvaní, nenadává se.

Zajímá vás baroko jako sloh nebo jako období?

H: Hudba barokní, to ano.

M: Chodíme na Collegium 1704, na barokní koncert. To je další tradice. Ale Pražskou filharmonii máme jen jednou za pár let, to taková tradice není.

H: Také podle dirigenta, jestli je charismatický, nejenom dobrý.

Když máte možnost sledovat postupný vývoj festivalu, napadá vás, co funguje lépe než dřív a byl to dobrý tah?

H: Návštěvníků není tolik. Dřív jich bylo ještě méně, ale asi přibývají, vždyť teď festival probíhá už od středy.

M: V prvních ročnících probíhalo víc věcí paralelně, na nádvoří byl pán s amplionem, který hlásil kde se co děje. Teď se dá stihnout vše.

H: A přibývají i výlety, loni Adršpašské skály, letos Sněžce. Inu, snažili jsme se, dojeli jsme do Pece pod Sněžkou, mysleli jsme, že lanovka nás vytáhne až nahoru, ale až na Sněžku to bohužel nejelo. Ale v Adršpašských skalách jsme byli, to bylo moc povedené.

M: Ale na program třeba do Hradce nebo Jaroměře nejezdíme, zůstáváme většinou na Kuksu. I když je pravda, že teď jsme byli ve Smiřicích a zítra jedeme do Josefova.

Ale mrzí nás, že i když známe Kuks, tak bohužel z lenosti neznáme různá malá divadla pražská, kterých je spousta.

Znáte Geisslers i z Prahy?

To jsem objevil dost pozdě, ale už jsme na Štvanici taky byli, na *Borůvčí*, myslím. A pak na barokních diskuzích. Ne že bych se vysloveně zajímal o jejich hry, ale potkali jsme se tam a hlásili se ke mně. Všichni jsou tam fajn, Petr Hašek, Kateřina Bohadlová, teď už když se potkáme na snídani U slunce, je to jako když jdete s přáteli do hospody. Před pár lety jsem ani netušil, kdo jsou Geisslers Hofcomödianten.

POHŘEBNÍ PÍSNĚ V PODÁNÍ RADOSTNÝCH DYŠKANTŮ

HUDEBNÍ NASLOUCHÁTKO | CARMEN

Unikátní koncert věnovaný písním, které sesbíral Martin Kleinwechter – a jak sám přiznává, také umístil na konec německy psané knihy duchovních myšlenek učence Caspara Raucha, první to královehradecké tištěné knihy z roku 1618 – jsem měla tu čest si poslechnout v provedení souboru **Dyškanti** v refektáři hospitálu Kuks. Pod vedením hudebního historika Martina Horyny bylo možno čekat jediné historicky poučenou interpretaci s unikátními muzikologickými libůstkami, jako jsou zapadlé české barokní písně z vesnických kancionálů.

Hned u vstupu do refektáře pro nás byly připraveny programy s poučeným slovem a překladem latinských a německých písní z pera Martina Horyny. Úvodního slova se ujal náš festivalový otec Stanislav Bohadlo, který společně s Horynou přeložil titul původně německé knihy: *Pokladnice plná klenotů*.

Na rozehrátí na začátek koncertu zvolili latinskou duchovní píseň, snad proto, aby vytvořila dramatický úvod před hřebem programu, kterým byly písně pohřební, v nichž vynikala píseň o zážitcích z morové epidemie. Tematicky posmutnělý začátek zpěváci zvládli perfektně zkrášlit jemným dynamickým frázováním, přesným vedením hlasů a dokonale čistou intonací. Obzvlášť na konci frází končících v pianissimu zpěváci vykouzlili příjemné napětí, které posluchačům dalo zapomenout na tíhu vážných textů. Snad bych se jen nebála větší dynamické odstíněnosti, akusticky vřelý prostor refektáře by to snesl. Vhodně zvolené canzonetty a serenády na závěr koncertu proměnily dlouhé trvání jemné dynamiky a vrátily recitálu spád a veselý tón. Děkuji za příjemný hudební zážitek unikátního repertoáru s poučených slovem v provedení opravdových profesionálů.

SOMMER VERSUS BACH

HUDEBNÍ NASLOUCHÁTKO | CARMEN

Promiňte mi prosím trošku toho unaveného humoru na začátek; nebojte, mám v plánu napsat milý text souznící s taktéž milým zážitkem, ale neodpustím si krátkou poznámku, která mě napadla hned po letmém nahlédnutí do programu dnešního koncertu v kapli Nejsvětější Trojice. Byla to skutečnost jmen Bacha a Sommera umístěných vedle sebe, co mě zaujala. Rovnocenné zastoupení jejich jmen a fakt, že jednoho z nich mám tu čest si za pár minut prohlédnout, ve mně vyvolávalo pocit, jako by obživli. Tak kulišácky na mě pomrkávali a zvali na svůj koncert. Zdáli se mi snad jako dva kamarádi, co se mezi sebou špičkuje, kdo z nich je lepší skladatel nebo jako dva protivníci šermující na sebe pěstičkami, připraveni na souboj. Moje schizofrenní představa mě nakonec dovedla k otázkám, které si opravdu neodpustím.

Jaké to je být žijícím skladatelem a být v programu umístěn vedle velkého Bacha? Nevede to zákonitě k porovnávání a dávání do souvislostí obou skladatelů? A jak tomu bylo na tomto koncertě? A byl to boj? Byla to soutěž? A vyhrál vůbec někdo?

Popravdě řečeno, soutěž to nakonec nebyla, ani boj to nebyl (i když někteří posluchači o sedadlo bojovat museli) a vyhrál jedině posluchač, který dorazil. Kytarový recitál v podání skladatele a interpreta **Lukáše Sommera** se nesl spíše v autorském duchu. Hudebník, učený ve hře na klasickou kytaru, nás oblažil jistě neklasickou autorskou tvorbou, která čítala tituly jako: *Windsurfing*, *Variace na Over the Rainbow* nebo *Tramín* (nebeský to mok) a další díla originálních jmen.

Technicky přesné a nadpozemsky úderné provedení občasně doplnilo vyzvánění kostelního zvonu, které autor hravě a vtipně do svého vystoupení zakomponoval.

Z převládající autorské tvorby mě především bavily skladby s originálním využitím nejrozumnějších technik a rytmických úderů do těla kytary. Dále pak dynamicky odstíněné úseky střídající se v rychlém sledu, které vytvářely dramatický háv skladby, a nakonec imitace mimohudebního materiálu, který skladatel úvodním slovem nejprve představil a nechal tak na posluchači, aby vše potřebné v hudebním materiálu našel. Bezsporně to byl koncert unikátní tvorby Lukáše Sommera a Bach hrál roli druhotnou. A upřímně řečeno, mně to vůbec nevadilo.

O MEDĚNÍ SI V POULIČNÍM ORCHESTRIONU

DIVADELNÍ KUKÁTKO | PUK

Sejde se kramářská píseň, baladický minimuzikál a lidová slovesnost v jedné inscenaci, vše inspirováno barokními sochami ctností a neřestí Matyáše Brauna. Žádný vtíp, pro soubor **Geisslers Hofcomoedianten** v režii Petra Haška téměř denní chléb. V inscenaci *Jedem s medem* se tak soubor pod dohledem dramaturgyně Heleny Kobliškové navrácí k jednomu ze svých kdysi výchozích bodů – pouličnímu divadlu. Premiéra této tragikomické veselice se uskutečnila už v rámci festivalu.

Čtveřice potulných vypravěčů, kterým jejich sebrané příběhy nelze věřit o nic víc, než stále se měnící historku o vlastním původu, v čele s principálem-smrt'ákem uvádějícím celou divadelní skříňku do pohybu i přes neustálé mechanické zádrhly, přinášejí tři více či méně poučné příběhy o ctnostech a neřestech, střetávajících se v postavách hříšné matky a krásné dcery, následně v osudu přespříliš ctnostné Ctislavy a nakonec biblickém příběhu krále Davida.

Formát kramářské písně padne Geisslerům jako ušitý, s fantazií jim vlastní přenáší principy „loutkovosti“ do herectví i práce s kulisou, nechávají se jí inspirovat k dalším a dalším „zcizovákům“ a gagům. Za znak jim slouží hlas, gesto i prostor, s geisslerovským rukopisem vyváženě využívají všechny nástroje, které má jen důvtipný pouliční tvůrce k dispozici. Flašinetový orchestrion tak srší tu morbidním, tu lascivním humorem, zcizujícími fóry a zvládá udržet svižné tempo, vyžadující neustálou diváckou koncentraci na vše, co se na scéně děje.

Toto kombinace dělá z *Jedem s medem* počín dynamický, vtipný a divácky poměrně náročný, přístupný spíše soustředěnému dospělému. Přesto si inscenaci dovoluji podpořit coby „divadlo pro celou rodinu“, malý divák sice nejspíš celý kus komplexně neuchopí, ale rozhodně si odnese jednotlivé momenty a vizuálně atraktivní obrazy, jak patrně z nadšených komentářů přítomných dětí po skončení představení.

At' už však má být modelovým divákem kdokoli, funkčnost veškeré práce je podmíněna vypořádáním se s triviálním, leč zásadním problémem celé inscenace – srozumitelností textu, kterou hercům neusnadňuje ani svižné tempo, ani hudební podkres, ani venkovní prostory, kam inscenace žánrově patří. Nedonese-li se k divákům, dětským či dospělým, text písní a řeč vypravěčova, nebudou nic platny kvality herecké ani režijní.

POE V PIVU UTOPEN

DIVADELNÍ KUKÁTKO | PUK

ZUŠ Jaroměř je již známa svou odvahou při výběru repertoáru a po *Ušubrané* jsou inscenace vznikající pod její záštitou vyhlíženy s oprávněným zájmem. A vskutku – odvážným počinem byla v závěru sobotního večera také inscenace *Na zdraví!*, kterou Jaroměřští předvedli ve spolupráci s uskupením **Desgirafes** v režii Jarky Holasové.

Čepovat a konzumovat pivo na jevišti není zdaleka taková pohoda, jak se z hlediště může zdát, své o tom ví každý, kdo měl kdy co dočinění s Havlovou *Audiencí*. Strávit dobrou čtvrtinu inscenace distribucí piva mezi diváky a následně tuto štedrost zpoplatnit, chce odvahy a herecké flexibility ještě víc. Ale pozvednout pití piva na úroveň tématu a ohledávat možnosti, jak může pivo pít (a následně „jít vyprázdnit podpalubí“) loutka, vodič a jak si mohou tento mok vzájemně upíjet či na sebe přehazovat plácení, to je vskutku oblast hodná prozkoumání a studenti ZUŠ se toho zhostili s překvapivou kreativitou. Prokázali nejen empatii při vedení loutky a studium vztahu a kontaktu herec-loutka, ale i zralou schopnost improvizace a komunikace s publikem.

Tématiku piva rámuje motiv písně *Drunken sailor*, a zatímco vodiči hrají postavy sami o sobě, loutky znázorňují dva námořníky, kteří se po dlouhé plavbě vrací s opravdu příšernou žízni. Zcela však zapadá povídka E. A. Poea, na jejíž motivy inscenace původně vznikla a která měla být jádrem pudla.

Zpracování piva jako materiálu, tématu, a možná nechtěně i znaku je natolik výrazné a atraktivní, že dějová rovina, kdy se oba námořníci potýkají se zosobněným Morem a nakonec ho přechytračí (přepijí?) rumem působí jako gagů-plná rozehraná anekdota, ale rozhodně ne jako ústřední téma celé inscenace.

Zatímco scény s loutkami mají nápad, vtip, odvahu a pointu, fungují jen jako samostatné epizody, vzájemná spojitost, nedej bože kauzalita a dramaturgie vůbec, je však bohužel dalece míjí. Pivo a rum se zdají být zdrojem života, který obzvlášť tváří v tvář moři, moru a smrti vůbec, námořníci nezbytně potřebují jako základní surovinu pro přežití (zatímco Poeův Král Mor působí v rámci celku rozpačité a neukotveně). To je premisa s ohromným potenciálem, obzvlášť v rukou tak otevřeného souboru. Nicméně skutečná předloha se mezi šmrncovními, vtipnými epizodami, ale také nekonečnými představami, během nichž se neděje doslova vůbec nic a zaznívá text bez obsahu a smyslu; mezi tím vším se Poe úplně rozpouští.

Soubor **ZUŠ Jaroměř & Desgirafes** prokázal kreativní a neotřelou schopnost hereckou i vodičskou, umí funkčně rozehrát situaci, má cit pro vtip a pointu a krom kuráže si s náročnými situacemi, do nichž se vrhá, umí poradit. Velký prostor pro další rozvoj však zůstává na poli dramaturgie.

MORALITY NEBO GUILTY PLEASURE?

BAROKNÍ KECÁTKO | PSÁNO BEZ DOZORU!

pravidelná kontrola:

„Tak co, jak se držíte?“

„My dobrý, ale lednice se z toho nátlaku psychicky zhroutila.“

Kuba, trhač lístků, upozorňuje na létající plošnice v BarOko. Nikoho to nevzrušuje, zjevně jdou jenom po něm.

Sněhobílý festivalový pes Quido našel spřízněnou duši ve psi slečně Jasmi černé jak uhlí. K prvnímu kroku a následnému dovádění se odhodlal až s prvními tóny zvukové zkoušky skupiny Tygroo. Ve chvíli, kdy zkouška skončila a on poprvé zaslechl hlas své tanečnice, znejistěl, sklopil uši a po chvíli dostaveníčko ukončil. Zhrzená tanečnice se s páníčky v žalu vrátila na druhou stranu Labe a v průběhu noci si svou frustraci vztekem vybíjela na redakci vrátivší se na ubytování. Takže technicky vzato nám dnes Quido dluží velké kafe.

z inscenace *Jedem s medem*:

Král Saul: Tohle se nemělo stát! (*loutce upadne ruka*) No to už se vůbec nemělo stát!

Geisslers se vrátili ke kořenům pouličním divadlem. Tak jsme se inspirovaly a po vzoru prvního ročníku Seemanova deníku splácaly veškerou grafiku tohoto čísla v malování.

V posledním čísle toho bude opět méně, nežli jsme plánovali. Tentokrát k tomu ale dostanete snad i pořádné vysvětlení.

E